

ӘОЖ: 02:37

Исенғалиева А.Г.*

филолог.ғ.к., доцент, М.Әуезов атындағы ОҚМУ, Шымкент, Қазақстан

**КІТАПХАНА ІСІНДЕГІ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАУЫМДАСТЫҚТАРДЫҢ АТҚАРАТЫН ҚЫЗМЕТІ**

Автор корреспондент: madina.shim@mail.ru

Түйін: Мақалада кітапхана ісі саласындағы халықаралық қауымдастықтардың қалыптасуы мен даму тарихы, оның мақсаты мен міндеті, кітапхана ісін дамытудағы рөлі қарастырылады. Халықаралық ынтымақтастық Қазақстан кітапханаларының әлемдік кітапхана кеңістігіне кіруіне, өзара түсіністікті жақсартуға, бірлескен кітапханалық жобаларды жүзеге асыруға ықпал ететін қызметінің аса маңызды бағыты болып табылады, сондай-ақ кітапханалық әлеуметтік институттың басқа да әлеуметтік институттармен және жалпы қоғаммен өзара байланысын қамтамасыз етеді. Кітапхана ісі саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың негізгі ұғымдары жайлы теориялық түсініктерді қалыптастыру туралы баяндалған. Мақалада Біріккен Ұлттар Ұйымының білім, ғылым және мәдениет жөніндегі ұйымы (ЮНЕСКО), кітапхана қауымдастықтары мен мекемелерінің Халықаралық федерациясына (ИФЛА), Евразия кітапханалық Ассамблеясының (БАЕ), Қазақстан Республикасының Кітапханалар Ассоциациясы (ҚРКА) қызметі, мақсаты мен міндеті қарастырылады.

Кілт сөздер: кітапхана ісі, кітапханалық қауымдастық, халықаралық ұйымдар, кітапханалық қызмет көрсету, Халықаралық ынтымақтастық, кітап қоры, әлемдік кітапхана.

Халықаралық ынтымақтастық Қазақстан кітапханаларының әлемдік кітапхана кеңістігіне кіруге, өзара түсіністікті жақсартуға, бірлескен кітапханалық жобаларды жүзеге асыруға ықпал ететін қызметінің аса маңызды бағыты болып табылады. ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі Қазақстанның кітапханалық бастамаларын қолдай отырып, кітапхана саласын жаңғырту бағдарламасын қабылдады. Барлық көздерді пайдалануға көмектесетін пайдаланушыларды оқыту бағдарламаларын жүргізу қажет. Қазақстан кітапханаларының халықаралық ынтымақтастығын дамытудағы айтарлықтай серпіліс кітапхана қауымдастықтары мен мекемелерінің Халықаралық федерациясына (ИФЛА) кіруі болды. Қазақстанның мүддесін Қазақстан Республикасының Кітапхана Қауымдастығы (ҚРКА), ҚР Ұлттық академиялық кітапханасы (ҚРҰБ), ҚР Ұлттық кітапханасы (ҚРҰБ) ұсынады.

Халықаралық ұйымдар деп арнайы халықаралық шартқа (Жарғыға) сәйкес құрылған, халықаралық құқық субъектілігіне және нақты айқындалған ұйымдық құрылымына ие, халықаралық құқық нормаларына сәйкес әрекет ететін халықаралық құқық субъектісі түсініледі. Халықаралық ұйымдар - мемлекеттердің немесе олардың құрылымдарының, сондай-ақ қоғамдық ұйымдардың, ұлттық қоғамдардың, үкіметтік емес сипаттағы қауымдастықтардың, әртүрлі мемлекеттердің атынан жүретін жеке мүшелердің бірлесуі; қоғамдық өмірдің әртүрлі (саяси, экономикалық, әлеуметтік, мәдени, ғылыми-техникалық және т.б.) салаларында ортақ мақсаттарға жету үшін құрылады және халықаралық әріптестіктің аса маңызды түрі болып табылады.

Ұлттаралық қатынас мәдениетін қалыптастыру – Қазақстанды мекендеушілердің санасында және іс қимылында жаңа тұрпатты ұлттық қатынастар дамуының жоғары деңгейінің көрінісін табу формасы болып келетін қоғамдық қатынастардың ерекше бір түрі. Саяси және моральдік принцип ретінде ұлттаралық қарым-қатынас мәдениеті ұлттардың даму процестерін білдіретін призма тәріздес әлеуметтік принципі болып табылады. Сонымен бірге ұлттаралық келісім – адамның өнегелі тәрбиелілігінің, жоғары мәдениеттілігінің барлық халықтардың баға жетпес құндылығы. Сондықтан, бүгінгі кітапханалардың тәрбие жұмыстарының бүгінгі міндеті – ұлттаралық келісімді әрбір азаматтың өмірлік серігі ету. Қазақстанның кітапхана ісін модернизациялауда кітапхана

дамуына ықпал ететін кәсіби ұйымдар, қоғамдық комитеттер мен кеңестер елеулі рөл атқарады. Қазақстан Республикасы кітапханалар ассоциациясының (ҚРКА) рөлі уақыт өткен сайын маңызды бола түсуде, себебі кітапхана ісі саласындағы мемлекеттік саясат кітапхана қоғамдастығының тікелей араласуымен өңделіп, іске асырылуда. Кітапхана заңдылықтарын, кітапхана ісінің мемлекеттік дамыту бағдарламасын өңдеу билік органдары және Қазақстан кітапхана элитасымен серіктестік болуға тура келтіреді.

Заманауи әлем адам өмірінің барлық қырларын түбегейлі өзгертіп, белсенді өзгерістер кезеңіне өтті. Мәдени әртүрлілік қазіргі заманғы қоғамның ерекшелігі болып табылады, онда этникалық контекст әр алуандықтың жетекші формасы ретінде қарастырылады. Көптеген елдердің күрделі этнодемографиялық профилі жалпыәлемдік сипаттағы проблеманы тудырды - мәдениеттің өзара әрекеттесу проблемасы. Қазіргі уақытта адам өмірінде этносаралық байланыстар мен қарым-қатынастармен тікелей немесе жанама байланысты емес ешқандай салалар жоқ. Кітапхана ассоциациясы бүгінгі күні Қазақстандағы кітапхана ісінің басты жылжытушы күштерінің бірі және кітапхана ісі даму болашағын түсіну үшін Қазақстан кітапхана ассоциациясы даму беталысын талдау маңызды. Осыған орай кітапханатануда ҚКА ғажайыптылығының нәтижелерін талдау қажеттігі туындауда. Қазақстанда кітапхана ісін дамытуда мемлекеттік, аймақтық және жергілікті маңызы бар кәсіби ұйымдар, кітапханалардың дамуына ықпал ететін қоғамдық комитеттер мен кеңестер айтарлықтай рөл атқарады. Кітапхана саласында ерікті негізде және аймақтық және ведомстволық белгісі бойынша құрылған әртүрлі үлгідегі және түрдегі қоғамдық-кәсіби ұйымдар бар.

Шет елдердің ұлттық кітапхана қауымдастықтары. Әлемдегі кітапхана және ақпараттық қызметкерлердің кәсіби бірлестіктері үлкен әртүрлілігімен ерекшеленеді. Ең алдымен бұл аумақтық қамту тұрғысынан да, кәсіби тұрғыда да қызмет ауқымына қатысты. Оларды қалыптастыру үшін негіз әлеуметтік мақсаттардың ортақтығы және кәсіби мүдделердің бірлігі болып табылады. Кітапхана түрлері бойынша, кітапхана қызметінің түрлері бойынша, кәсіби мамандануы бойынша, аймақтық қағидат бойынша бірлестіктер құрылады. "Кітапханааралық ұйымдар" деректер базасындағы мәліметтер бойынша қауымдастықтардың әзірленген қызметі ұлттық ерекшеліктерді да, сондай-ақ әлемнің белгілі бір өңірінде кітапхана мамандығының даму деңгейін де көрсетеді.

Бірақ басқа елдердің тәжірибесі Орта мерзімді және алыс перспективаға арналған ҚРКА дамуының негізгі бағыттарын қалыптастыру кезінде пайдалы болуы мүмкін. Басқа ұйымдар қызметінің ұйымдастыру негіздері мен мазмұнын зерделеу кітапханалық кәсіби қауымдастықтардың әлемдік жүйесіндегі ҚРКА орнын белгілеуге ғана емес, сонымен қатар оның жеке ұйымдық дамуының модельдерін жасауға негіз болуға мүмкіндік береді.

Ұлттық қауымдастықтардың екі түрі бар: салалық және әмбебап. Біздің зерттеу үшін жалпы ұлттық ауқымдағы және әмбебап сипаттағы кітапханашылардың қоғамдық-кәсіби бірлестіктері - ұлттық қауымдастықтар қызығушылық танытады. Олардың бірі ғасырлық тарихқа ие және қоғамда беделге ие болып, жоғары әлеуметтік мәртебеге ие болып үлгерді. Басқалары өзінің қалыптасуының басында. Әлемдегі кітапхана қауымдастықтарының арасында 1876 жылы құрылған америкалық кітапхана қауымдастығы болып табылады. 1877 жылы. Ұлыбритания кітапхана қауымдастығы құрылды. Қазіргі уақытта ұлттық кітапхана қауымдастықтары кем дегенде 122 елде бар. Біз жергілікті Салыстырмалы-тарихи зерттеу жүргіздік, оның бүтіндігі - әлемнің әр түрлі елдерінде ұлттық ауқымдағы кітапхана қауымдастықтарының пайда болу жағдайларын өзара салыстыру, олар туындаған әлеуметтік-саяси контексті талдау болды. Дамыған еуропалық елдерде қауымдастықтарды қалыптастыру оларда демократиялық басқару жүйесін және азаматтық қоғам институттарын қалыптастыру, жалпыға бірдей сайлау құқығын енгізу уақытына жатады.

Бұл қоғам мен мемлекеттің істеріне азаматтық қатысуды, азаматтық жігерлілікті және көтеруді белсендіру уақыты болды (мысалы, АҚШ, Ұлыбритания, Финляндия). Отарлық жүйенің қирауы нәтижесінде пайда болған Азия мен Африканың жас

мемлекеттерінде кітапхана қауымдастықтары халық массаларының әлеуметтік белсенділігінің жоғарылауы, ұлттық сана-сезім мен бірлік сезімінің өсуі кезеңінде пайда болды. Орталық және Оңтүстік Америка елдерінде кітапхана қауымдастықтарын құру бүкіл континентті қамтыған "христиан социализмі" ұранымен өткен ұлт-азаттық қозғалыспен сәйкес келеді.

ЮНЕСКО - біріккен ұлттар ұйымының білім, ғылым және мәдениет жөніндегі ұйымы. Ұйым 1945 жылы 16 қарашада құрылды, штаб-пәтері Францияның париж қаласында орналасқан. Ұйым құрамына әлемнің түкпір-түкпірінде орналасқан 67 бюро мен бөлімшелер кіреді. ЮНЕСКО қаулысы лондон конференциясында 1945 жыл қарашасында қабылданып 1946 жыл 4-ші қарашасында, қабылдауы туралы қол қойған 20 мемлекет актілерін сақтауға өткізгеннен кейін күшіне енеді. Бүгінгі күні ұйымға 193 мемлекет мүше. 1972 жылы юнеско 1975 жылы күшіне енген әлемдік мәдени және табиғи мұраларды қорғау конвенциясын қабылдайды, дәл қазір 184 елде бекітілген (КСРО— 1988 жылы).

ЮНЕСКО-ның аса мәнді жобалары: II дүниежүзілік соғыс жылдарында әскери әрекеттерден зардап шеккен кітапхана және мұражай қорларын қалпына келтіру; Азияда, Африкада, Латын Америкасында бастауыш білім беру жүйелерін дамыту; құнды еңбектерді аудару, тікелей байланыстар орнату арқылы Батыс пен Шығыстың арасында мәдени алмасуды дамыту; дамушы елдердегі сауатсыздықты жойып, "негізгі білім беру" жүйесін қалыптастыру (оқу орталықтары Камбоджада, Үндістанда, Таиландта, Оңтүстік Кореяда, Либерияда, Түркияда, сондай-ақ бірқатар, Латын американдық елдерде, Таяу Шығыс елдерінде); өркениет ескерткіштерін сақтау. 1959 ж. ЮНЕСКО-ның қамқорлығымен Мәдени құндылықтарды сақтау және қалпына келтіру бойынша Халықаралық комитет жұмыс істей бастады.

Ұлттық қауымдастықтардың білімін халықаралық фактор да ынталандырады. Бірыңғай әлемдік қауымдастықты қалыптастыру, әртүрлі елдердің кәсіпқойлары арасында экономикалық, мәдени байланыстарды күшейту бүкіл әлем бойынша кітапхана мамандарын да қозғаған болатын. Бүкіл әлем бойынша кітапхана қауымдастықтары қызметінің үлгілері Кітапхана қауымдастықтары мен мекемелерінің халықаралық федерациясы (ИФЛА) тәуелсіз үкіметтік емес ұйым болып табылады. 1927 жылдың 30 қыркүйегінде Эдинбургте (Ұлыбритания) өткен халықаралық кеңесте.

Бүкіл әлем бойынша кітапхана қауымдастықтары қызметінің үлгілері. Кітапхана қауымдастықтары мен мекемелерінің Халықаралық федерациясы (ИФЛА) тәуелсіз үкіметтік емес ұйым болып табылады. 1927 жылы 30 қыркүйекте Эдинбургте (Ұлыбритания) өткен халықаралық кеңесте құрылды. ИФЛА кітапхана қауымдастықтарын жыл сайынғы конференцияларды ұйымдастыру және өткізу - негізгі тұтастықпен біріктіру ретінде құрылды. Федерация міндеті бастапқыда мынадай түрде тұжырымдалған: "бүкіл әлем кітапханалары, кітапхана қауымдастықтары, кітапханашылар және библиографтар арасындағы байланысты нығайтып, Кітапхана ісі мен библиография саласындағы халықаралық ынтымақтастықты дамыту".

1971ж. дейін ИФЛА штаб пәтері Парижде орналасқан. 2001 ж. қабылданған ИФЛА Жарғысында (2003 ж. енгізілген өзгерістермен) оның мақсаттары мынадай түрде тұжырымдалған: "кітапхана және ақпараттық қызмет көрсетудің жоғары стандарттарын енгізуге ықпал ету; жеке және мемлекеттік секторларда және қоғамдық ұйымдардың секторында жоғары сапалы кітапханалық және ақпараттық қызмет көрсетудің құндылығы мен маңыздылығын кеңінен мойындауға жәрдемдесу; бүкіл әлемде өз мүшелерінің мүдделерін білдіру".

Бүгінгі күні ИФЛА 150-ден астам елден кітапханалар, кітапханашылар және ақпарат қызметтері қауымдастықтарын, кітапханаларды, кітапхана және ақпараттық ұйымдарды біріктіреді. ИФЛА мүшелері арасындағы қарым-қатынас және ақпарат алмасу функциясын жыл сайынғы бас конференциялар өткізу жолымен жүзеге асырады.

Олар бес ресми тілде, кейбір жағдайларда және қабылдаушы елдің тілінде өткізіледі.

Конференциялар әртүрлі елдерде және 2003 жылдан бастап өткізіледі. Дүниежүзілік кітапханалық және ақпараттық конгресс деп аталады.

ИФЛА ұйымдық құрылымын басқару органдары - Басқарма, кәсіби бюро, Федерация Кеңесі, сондай-ақ бөлімдер, секциялар мен дөңгелек үстелдер құрайды. Федерацияның жоғары органы кеңес болып табылады. Ол мүшелердің жалпы жиналысы болып табылады.

Кеңес кезекті сессияларға кемінде екі жылда бір рет жиналады. Әрбір секцияда секцияның бағдарламасын әзірлеуге және оның орындалуын қамтамасыз етуге арналған сайланбалы тұрақты комитет бар. ИФЛА кәсіби бөлімшелерінің Штаб-пәтері әлемнің түрлі елдерінде орналасқан. ИФЛА өз қызметінің түрлі жақтарын регламенттейтін құжаттарды шығарады. Бұл құжаттар әлемнің түрлі елдерінің кітапхана бірлестіктерінің еліктеу үшін эталон және үлгі ретінде жиі қолданылады. Олар өз қызметін ИФЛАНЫҢ бейнесі мен ұқсауы бойынша ұйымдастыруға

ИФЛА құрылымы өте күрделі және тармақталған, қазіргі уақытта 8 бөлімге біріктірілген 48 секция бар. Бұдан басқа, ИФЛА басқармасы ұйымның қызметінде айтарлықтай рөл атқаратын екі арнайы комитет құрды:

Ұлттық кітапхана бірлестіктері кеңінен таралуына байланысты, ИФЛА құрылымында қауымдастық мәселелерімен айналысатын арнайы бөлімше құру қажеттілігі туындады.

Секцияның міндеті бүкіл әлемде кітапхана қауымдастықтарының қалыптасуы мен дамуына ықпал ету болып табылады:

- а) қоғамдағы кітапханалардың рөлін қолдау;
- б) ақпаратқа шектеусіз қол жеткізуді қамтамасыз ету;
- в) ресурстарды бөлуді көтермелеу;
- г) мәдени мұраны сақтау);
- д) кәсіби кітапханашыларды дамыту;
- е) стандарттарды, нұсқаулықтарды және үздік әдістемелерді тарату.

Кітапхана қауымдастықтары ақпаратқа қол жеткізу, пайдаланушылардың құқықтары, сөз бостандығы, зияткерлік меншікті басқару және авторлық құқық мәселелері сияқты маңызды әлеуметтік мәселелерді қорғау арқылы басқаруды қамтамасыз етуге жәрдемдесу.

Кітапхана қауымдастықтарының қызметкерлері мен басшы-волонтерлер арасында тұрақты қарым-қатынасты (баспа немесе электронды түрде) қамтамасыз ету.

Дамушы елдердегі кітапхана қауымдастықтарына, мекемелерге және жеке тұлғаларға қолдау көрсетуді қамтамасыз ету.

ИФЛА қызметінің негізгі бағдарламаларын және бағдарламалары мен жобаларында кәсіби басымдықтарды қолдау.

Секцияның негізгі құжаты "кітапхана қауымдастығына арналған саясат пен рәсімдерді әзірлеу" ұсынымдық стандарты болып табылады. Бұл құжатқа кіріспеде айтылған:

ИФЛА, әрине, әлемнің барлық елдерінің ұлттық қауымдастықтары үшін өзіндік үлгі болып табылады. Алайда, ұлттық қауымдастықтар өз қызметін ұйымдастырудың көптеген параметрлері бойынша ерекшеленетінін атап өткен жөн.

ИФЛА-ның ұсынымдық актілеріне бағдарлау кітапхана қауымдастықтарына ұлттық ерекшелік пен мәдени өзіндік ерекшелікті сақтауға мүмкіндік береді. Бұл, біріншіден, әртүрлі саяси, экономикалық және әлеуметтік-мәдени жағдайларда жұмыс істейтіндігіне; екіншіден, бұл қауымдастықтардың өзінің ұйымдық дамуының әртүрлі сатыларында болуына байланысты.

Кітапхана қауымдастықтары, басқа ұйымдар сияқты, бір рет пайда болған соң, эволюцияның өзіндік жолы өтеді. Олардың дамуында бірнеше кезең бар:

1) бірнеше бастамашы ұйымды қалыптастыру бойынша жұмысты бастайтын бастапқы фаза;

2) ерікті қауымдастықтар құрылған, мақсаттары анықталған, нормалар белгіленген, ал нысандары тұрақтандырылған Ұйымдастыру кезеңі;

3) қауымдастық тепе-теңдікке қол жеткізіп, бюрократиялық, конформистік және кәсіби болып табылатын тұрақтылық фазасы.

Қызметтер қоғамның барлық мүшелері үшін физикалық қол жетімді болуы тиіс. Сондықтан кітапхана сәтті орналасуы және оқу мен сабақ үшін жақсы залдары болуы, техникалық жабдықталған және пайдаланушыларға ыңғайлы уақытта жұмыс істеуі тиіс. Ол сондай-ақ оған бара алмайтын пайдаланушыларға қызмет көрсету керек деп болжануда.

Кітапхана ауылдық және қалалық жерлерде тұратын халықтың түрлі қажеттіліктерін ескере отырып, өз жұмысын құруы тиіс. Кітапханашы пайдаланушылар мен көздер арасындағы белсенді делдал болып табылады. Кітапханашының арнайы және үздіксіз білім алуы барабар қызметтерді қамтамасыз етудің ажырамас шарты болып табылады.

Еуразия кітапханалық Ассамблеясы ТМД елдері кітапханаларының коммерциялық емес серіктестігі болып табылады, оның басты мақсаты ортақ ақпараттық-кітапханалық және әлеуметтік-мәдени кеңістікті қалыптастыру және нығайту болып табылады.

БАЕ-ның пайда болуы Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы елдерінің ұлттық кітапханаларының ортақ кітапханалық қызметті сақтау және дамыту ісінде күш-жігерді шоғырландыру үшін ортақ тілегі арқасында мүмкін болды, бұл ТМД елдері арасында қалыптасқан объективті жағдайлар мен мүдделердің көрінісі болып табылады.

БАЕ негізгі мақсаттары:

- ортақ кітапханалық-ақпараттық кеңістікті, ұлттық мәдени игілікті сақтау және дамыту ісінде күш-жігерді шоғырландыру;

- кітапханалық қорлардың, оның ішінде электрондық деректер қорының, электрондық кітапханалардың және каталогтардың қолжетімділігін қамтамасыз ету;

- мәдениеттерді өзара байыту, кітапханаларды, кітапхана қызметкерлері мен қоғамдық бірлестіктерді әлеуметтік қорғау және қолдау;

- кітапханалық және ақпараттық қызметтердің жоғары стандарттарын қолдауға, олардың құндылығы мен маңыздылығын түсінуді кеңінен таратуға жәрдемдесу;

- кітапхана, ақпараттық, кітап шығару, мұрағат, мұражай және басқа да ұйымдар мен мекемелер арасындағы халықаралық байланыстарды дамыту;

- қолжазба мұраларын, кітап және қолжазба мәдениетінің ескерткіштерін сақтау, тұлғаның, әсіресе өскелең ұрпақтың рухани дамуы.

ҚР Ұлттық академиялық кітапханасы басшылығымен Қазақстанның кітапханашыларымен белсенді дамып келе жатқан бағыттардың бірі ТМД елдерінің кітапханаларымен өзара іс-қимыл жасау болып табылады. Ынтымақтастықтың осы бағыты аясында Ресей мемлекеттік кітапханасымен, Беларусь, Өзбекстан, Молдова, Қырғызстан, Тәжікстан ұлттық кітапханаларымен әріптестік туралы келісімдер жасалды. Ынтымақтастық туралы бұл келісімдер кітапханалардың ақпараттық ресурстары мен қызметтерін одан әрі электронизациялауға серпін беретін жаңа жобаларды дамытуды көздейді. Мұндай келісімдер ТМД елдерінің көптеген кітапханаларымен жасалады. Кітапханаларқауымдастығының қызметі ұлттық ерекшеліктерді, сондай-ақ әлемнің сол немесе басқа аймақтарында кітапхана мамандығының даму деңгейін көрсетеді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Библиотечное дело за рубежом: XX – начало XXI века: сб.аналит. и справ, материалов. Москва, 2009, 310с.

2. Полякова В.С. Формирование информационной культуры в системе библиотек Казахстана: новые возможности интеграции идей ЮНЕСКО и ИФЛА// Вестник БАЕ, 2017, №4, С.22-25.

3. Қазақстан кітапханалары. 2012 жыл. Мәліметтер. Сандар. Қазақстан Республикасының Ұлттық кітапханасы. Алматы, 2013, 5-15 б.

4. Теплова А.А. Международная деятельность библиотек /А.А.Теплова, Э.Г.Азгальдов // Библиотека за рубежом. 2014, Вып. 4, С. 17-21.

5. Игумнова Н.П. Научное сообщество расширяется // Мир библиографии. 2009, №1, С.87-95.
6. Смирнова С.М. Ассамблея народов Евразии - общественная интеграционная модель большого Евразийского партнерства // Вестник БАЕ. 2017, №3, С. 12-17.
7. Кукеева М.К., Исенгалиева А.Г. «Кітапхана ісі саласындағы халықаралық ынтымақтастық» пәні бойынша дәрістер курсы. Шымкент: ОҚМУ, 2020, 100б.

Аннотация: В статье рассматриваются история становления и развития международных сообществ в области библиотечного дела, ее цели и задачи, роль в развитии библиотечного дела. Международное сотрудничество является важнейшим направлением деятельности библиотек Казахстана, способствующей интеграции в мировое библиотечное пространство, улучшению взаимопонимания, реализации совместных библиотечных проектов, а также обеспечивает взаимосвязь библиотечного социального института с другими социальными институтами и обществом в целом. Изложено формирование теоретических представлений об основных понятиях международного сотрудничества в сфере библиотечного дела. В статье рассматриваются деятельность, цели и задачи Организации Объединенных Наций по вопросам образования, науке и культуре (ЮНЕСКО), Международной федерации библиотечных сообществ и учреждений (ИФЛА), Библиотечная Ассамблея Евразии (БАЕ), Библиотечная ассоциация Республики Казахстан (БАРК).

Abstract: The article discusses the history of the formation and development of international communities in the field of library science, its goals and objectives, and its role in the development of library science. International cooperation is the most important activity of libraries in Kazakhstan, contributing to integration into the world library space, improving mutual understanding, implementing joint library projects, as well as ensuring the relationship of the library social Institute with other social institutions and society as a whole. The article describes the formation of theoretical ideas about the main concepts of international cooperation in the field of library science. The article discusses the activities, goals and objectives of the United Nations educational, scientific and cultural Organization (UNESCO), the International Federation of library communities and institutions (IFLA), the library Assembly of Eurasia (BAE), and the Library Association of the Republic of Kazakhstan (BARC).